№: 20

Ешїи 4. Авгȣст 1829.

АЛБИНА РОМѪНЬСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ

НОВИТѪЛЕ ДЕЛА КОРПОСȢЛ АРМІЕИ Дела Кавказ

Газета де Тифлис дин 28 Юніе аратъ исбѫнда фъкȣтъ асȣпра Сараскерюлȣй де Ерзерȣм ши а лȣй Хаџи Паша ꙟ мȣнцїй Саганлȣ. Комендантȣл де кѫпитеніе ал Корпосȣлȣй Арміей дела Кавказ, афлѫнд къ Сараскерюл ар фи ешит дин Ерзерȣм ꙟ фрȣнтѣ челор май мари але сале пȣтери, ши сар афла ꙟнаинтѣ ачестȣй ораш пе дрȣмȣл дела Карс, аȣ плекат ꙟдатъ спре ꙟтѫмпинарѣ лȣй кȣ чѣ май маре парте а ѡщилор сале, ши ла 14 Юніе аȣ ръзбътȣт песте мȣнцїй дела Саганлȣ. Тȣрчїй ꙟ спъймѫтаци де ивирѣ Рȣшилор пе ѡ кале пре карѣ ничй ѡ датъ нȣ ꙗр фи ащептат, аȣ ꙟдоит привигерѣ лор ши аȣ кȣприс кȣ стрѫжй тоате дрȣмȣриле че се абътѣ спре табъра ноастръ. ꙟ доъ ловирй, дин кариле ȣна сау ꙟтѫмплат лѫнгъ сатȣл Каинлѫ ла 16 але лȣй Юніе, ши а доа апроапе де ȣн лок нȣмит Мелидȣзе ла 20 але ачестїеши, доъ Корпосȣри тȣрчещй ȣнȣл де 30 мїй ши алтȣл де 20 мїй оамений, сау ꙟвинс де съвѫршит ꙟ кȣрџере де 25 чѣсȣри, ши тоатъ артилеріа лор алкътȣитъ дин 31 тȣнȣри, амȣницїй де ръзбою ши провизійле, доъ табере, дин кариле ȣна ера кȣ вал ꙟгръдитъ, 1300 принший, 19 стѣгȣри, ши ꙟсȣши Хаџи-Паша, аȣ къзȣт ꙟ мѫниле бирȣиторилор ноштри солдаций. Дин партѣ ноастръ пїердерѣ аȣ фост пȣцинъ ши не ꙟсъмнатъ. Ачастъ Новита сау адȣс ла Петерсбȣрг де кътръ Адїотантȣл Контелȣй Пашкевичй де Ериван, Принцȣл Дадїаноф, кареле ла 23 Юніе аȣ порнит дин Генерала квартиръ ашезатъ лѫнгъ Арвасȣ, 60 версте дела Ерзерȣм. Контеле Пашкевичй се афла алȣнгѫнд пе дȣшман.

Р О С С І А

Комендантȣл Корпосȣлȣй ал 2 де инфантеріе Генералȣл Адїотант Контеле Палин, ши Комендантȣл Корпосȣлȣй ал 6 де инфантеріе Генералȣл Рот пентрȣ слȣжбеле лор че аȣ фъкȣт ꙟ ръзбоюл ачеста, аȣ къпътат дела Мъририѣ Са ꙟпъратȣл Кавалеріа Сфнтȣлȣй Владимир де Класȣл ꙟтѫю.

Ла 24 Юніе, чей зіоа нащерей Мърирей сале ꙟпъратȣлȣй, ꙟнаинтѣ Министрȣлȣй де Финанце и а май мȣлтор персоане марй сау пȣс ла Петерсбȣрг пѣтра темеліеи ȣней Бисериче ши а май мȣлтор зидирй, че сѫнт хотъръте пентрȣ институтȣл Практико-Техник чи аре асе ꙟфїинца аиче. Зидирѣ аре съ се съ-

вѫршаскъ ла Мартіе 1831 ши примирѣ схоларилор ва ȣрма ꙟ примъвара ачелȣеш ан. Скопосȣл ачестȣй институт, пе лѫнгъ цинерѣ кȣ ачестȣй институт келтȣѫлъ а 132 тинерй, есте май алес доринца ада прилеж тȣтȣрор кȣлтивиторилор де ачелор фелю де мъестрій спре аш лъци щіинцалор. Министрȣлȣй Финанцелор чи ера фацъ Д. Генералȣ де инфантеріе Канкрин й саȣ дат меритȣл планȣлȣй спре съвѫрширѣ ачестȣй институт, де ȣнде се ашѣптъ челе май ꙟбȣнътъците ȣрмърй сѣȣ ресȣлтатȣрй.

ПЕТЕРСБȢГ 2 Юліе

Генералȣл де къпитеніе дела Кавказ фъкѫнд о ꙟщіинцаре фаворитоаре асȣпра бравȣрей че аȣ арътат Миліціа де Гȣреа (цинȣт ꙟ провинціиле Рȣсещи дин Асіа) ла лȣарѣ таберей лȣй Кей-Олȣ Паша де Трабезȣнда ла кѫтъва депъртаре дела Фортеца Никȣлаевски, Мърирѣ са ꙟпъратȣл аȣ бине воит а дърȣи Миліціей ȣн стѣг де осъбит, че аре съ фіе дрепт Монȣментȣ вечник ал витежіей ши сȣпȣнирей деспре карѣ аȣ дат довадъ попорȣл Гȣріей.

Принцȣл Персіан Хосрев-Мирса, чи аȣ порнит дела Тифлис ла Петерсбȣрг, аȣ сосит ꙟ 28 Май ла Влади-Кавказ, ȣнде аȣ фост примит кȣ тоатъ чинстѣ кȣвіинчоасъ рангȣлȣй съȣ, ши ла 2 Юніе аȣ ȣрмат ꙟ кълъторіа са.

Мърирѣ са ꙟпъратȣл аȣ бине воит а дърȣи Кавалеріа Сф: Алеѯандрȣ-Невски де класȣл 1 Генералȣлȣй Лейтенант Ридигер ши Принцȣлȣй Мадатов; Кавалеріа Сф: Анней де класȣл 1 Маршалȣлȣй Обрȣчеф ши Арнолди; іаръ Кавалеріа Сф: Владимир де ал 2 клас Генералȣлȣй Квартир Маистер де а 2 арміе Бȣтȣрлин ка о мȣлцъмире слȣжбелор че аȣ фъкȣт ꙟн ачест Ръзбою асȣпра тȣрчилор.

ЄГИНА 22 МАЙ

Гȣвернȣл Грекіей прин ȣн декрет ꙟдаторѣще пе тоцй Гречіи статȣлȣй съȣ а плъти ȣн Трибȣт де мȣлцъмире немȣритоарей поменирй а ръпосацилор осташй патріоцй, каріи ш аȣ върсат Сѫнцеле апърѫнд кȣ пієптȣл ши кȣ армеле Мисолȣнгȣл; дечй саȣ декретȣит ка ꙟ зіоа Сфинцирей Бисеричей че се ꙟноеще акȣм ла Мисолȣнги, Митрополитȣл съ факъ о Литȣргіе ши о панахидъ, пентрȣ Ръпаосȣл сȣфлетелор витежилор апъръторй ай ачестȣй Ораш. ꙟпȣтерничитȣл дин партѣ Гȣвернȣлȣй Репрезентант ва нȣми о Комисіе алкътȣитъ дин Преоцй, Офицерй де арміе ши дирегъторй ай Магистратȣлȣй, карѣ ва фи ꙟсърчинатъ де а алкътȣи каталогȣл сѣȣ поменикȣл Персоанелор челор Бисеричещй але Офицерилор, але солдацилор, але дрегъторилор, ши але четъценилор, чи саȣ съвѫршит ка нище жȣнгерй ла Аседіа Мисолȣнгȣлȣй, ши де а кȣлеце оаселе лор ши а хотърѫ локȣл ȣнде аȣ съ се ашезе.

Президентȣл ва мерце ꙟсȣшй ла Мисолонги спре а фи де фацъ ла тристъ церемоніа мȣтърей ачестор трȣпȣрй ши ла ашъзарѣ лор ꙟ монȣментȣл, чи есте націа ꙟдаторитъ а ли ꙟнълца пентрȣ поменирѣ ачестор патріоцй. Гȣвернȣл Грекіей ва пȣблика о Програмъ пофтинд пе тинерій Архитекцй ши съпъторй ꙟ пѣтръ Гречи, каріи се афлъ ꙟвъцѫнд ачесте мъестрій ꙟ църй стреине, съй тримитъ пѫнъ ꙟтрȣн ан десенȣрй сѣȣ ꙟсъмнърй ши моделȣрй пентрȣ зидирѣ ачестȣй Монȣмент.

Лизабона 19 Юліе

О корабіе соситъ декȣрѫнд дин исȣла Сѫн-Михел, аȣ адȣс лȣй Дон Мигел депеше ꙟщіинцитоаре: къ Ескадра че нȣ де мȣлт аȣ пȣрчес дин рѫȣл Таго ал Испаніей се афлъ ꙟфаца Терцеирей, ши къ Ескадра блокȣлȣй аȣ ръпит чинчй корѫбій негȣциторещй дин кариле сѫнт: ȣна американъ доȣъ Англикане ши доȣъ Португезе чи транспорта арме, амȣниціи, винаце ши дин ненорочире се афла ꙟтрѫселе кѫцва Португезй фȣгарй. Ачѣста де пе ȣрмъ новита аȣ причинȣит ꙟкапиталіа ноастръ мȣлтъ ꙟтристъчюне ꙟтре фаворитори чій адевъраци ай апърърей дрітȣрилор лецȣите але Донеи Маріей; каріи плѫнг пе ачещй ненорочицй ка пе о ноȣъ жȣнгіере акрȣзимей лȣй Дон

Мигел. Скрисориле партикȣларе сосите кȣачелъш депеше сѫнт скрисе кȣ мȣлтъ ферире, щиіндȣсе къ тоате скрисориле се деспечетлȣеск ꙟтѫю ла Лисабона ꙟнаинте де асе ꙟпърци.

Гȣвернаторȣл ачестей инсȣле сѫн-Мигел ръпортȣеще лȣй Дон Мигел де кȣцетȣл чел ръȣ че поартъ асȣпръй гарнизонȣл инсȣлей, кȣм ши де ръпирѣ сȣс нȣмителор чинчй коръбіий, че се испитисе аръзбате прин блокада флотей сале, карѣ волтиза дин наинтѣ Терцейрей ши къ дин ачесте коръбіий принсе: тріи саȣ тримис ла инсȣла сѫн-Мигел, ши доȣъ Портȣгезе саȣ лȣат пентрȣ требȣинца ескадрей.

АМЕРИКА

Мониторȣл дин 2 Юліе: Скрисориле дела Мексико ворбеск кȣ ꙟтристаре деспре старѣ финанцелор, дин причина Капиталȣрилор че ес афаръ дин цѣръ кȣ алȣнгарѣ Спаніолилор. Нȣмерȣл пасȣрилор, слобозите дела Април 1828 ши пѫн ла Април 1829 пентрȣ алȣнгаціи дин ачѣстъ репȣбликъ спаніоли еȣропіени, трече песте 3000 ши фіинд къ пентрȣ фіеще каре фамиліе нȣмай ȣн пас се слобоаде, апой нȣмърȣл спаніолилор чи аȣ лъсат Америка се поате сокоти ла 10,000 сȣфлете. Ла 13 Април мергѫнд 250 фемей мексикане ла палатȣл Гȣвернȣлȣй аȣ дат Президентȣлȣй ѡ черере, тѫнгȣиндȣсе асȣпра декретȣлȣй алȣнгърей ши рȣгѫндȣл съ ерте дин ачѣ осѫндъ пе рȣделе лор. Палатȣл ръсȣна де ваете ши плѫнсȣри, де кареле пътрȣнс фіинд ши Президентȣл невоит аȣ фост але да ръспȣнс, къ нȣ стъ ꙟпȣтерѣ лȣй а скимба хотърѫрѣ декретȣлȣй ꙟтърит дрепт лѣџе кȣ ꙟкеіерѣ конгресȣлȣй.

СТАТȢРИЛЕ ȢНИТЕ ДЕ АМЕРИКА

Ачесте статȣри ера нȣ де мȣлт ꙟпарте ка нище колоніи Енглизещи сȣпт стъпѫнирѣ марей Британіей. Асȣпритоареле дъри, че лисъ черѣ фъръ крȣцаре дин партѣ Англіей, аȣ амърѫт инимиле біецилор лъкȣиторй ши присосинца ръȣлȣй адȣкѫндȣй ла десперациіе, ачѣста фȣ ꙟсфѫршит причина ꙟфіинцерей статȣрилор ребȣбликане де астъзи ꙟн Америка. Ла анȣл 1774 саȣ дескис ѡ адȣнаре общѣскъ ла Филаделфіа, ȣнди саȣ алкътȣит ѡ адресъ кътръ Краюл Енглитерей, ꙟкарѣ колоніиле аръта гревътъциле сале ши черѣ паче, секȣритате ши слобозеніе. Гȣвернȣл Енглизеск аȣ ръспȣнс кȣ експедиціе де ѡщири, асȣпра кърора ꙟрмѫндȣсе біецій десперацій Американй ши ꙟмȣлте рѫндȣри бърбътеще лȣптѫндȣсе, дȣпъ ѡ маре върсаре де сѫнџе ла 1776 ꙟвингѫнд, аџюнсе нȣмителе колоніи асе декларà пре сине не атѫрнате. Ла 1778 Франціа аȣ кȣноскȣт неатѫрнарѣ лор, ши фъкѫнд кȣ еле ȣн трактат де аліанціе аȣ декларȣит ръзбой Енглитерей. Ла 1782, дȣпъ ѡ сѫнџероасъ лȣптъ де шепте анй, невоитъ аȣ фост Енглитера а кȣноаще ши ꙟса не атѫрнарѣ ачестор колоній, че аȣ лȣат нȣме де статȣри ȣните. Де атȣнче ачесте статȣри, некȣтенит крескѫнд ши лъциндȣсе кȣ алътȣрарѣ ши алтор провинціи, кȣпринд астъзи ȣн пъмѫнт де 108,434 миле квадрате, кȣ 10 миліоане ши 116 міи лъкȣиторй. Чѣ май маре парте де лъкȣиторй сѫнт Еȣропей адекъ Енглежи, Францози, ши спаніоли, иаръ ѡ парте сѫнт семинціи рѫмасе але векилор сълбатечи Американи. Пе лѫнгъ Францеза ши спаніола чѣ май кȣ мȣлт ꙟтребȣитъ лимбъ есте енглизаскъ. Ори че религіе адекъ крединцъ есте аиче толератъ саȣ слободъ, дин кариле се нȣмъръ пѫнъ ла 63 секте сѣȣ ересȣри. Мъестріиле ши ꙟвъцътȣриле спореск аичѣ ла тоате локȣриле. Ачещіа аȣ 9 ȣниверситъци, 38 колегіи, 70 академіи ши алте мȣлте социетъци ꙟвъцате. Фіеш каре націе ръсъдинд аиче мъестріиле сале лѣȣ адȣс ла чѣ май маре флоаре а деплинирей, ши астъзи се лȣкрѣзъ аколе тоате фабричиле, машиниле, ши афлъриле еȣропеилор. Пироскафȣл саȣ фокоскафа есте искодитъ дин Америка. Фабрикарѣ коръбіилор де аичѣ ковѫршеще ши пе а енглезилор. Ла анȣл 1807 се нȣмъра 12,044 коръбіи марй негȣциторещй. Статȣриле ȣните ꙟкипȣеск ѡ репȣбликъ демократикъ, алкътȣитъ дин 25 провинціи фіеще каре кȣ аса конститȣціе ши кȣ але сале осъбите ашъзъмѫнтȣри тоате ꙟсъ ȣните прин ко-

гресꙋл генерал сеꙋ де ѡ҃бще дин Ораꙋл Васингтон, че се алкътꙋеще дин депꙋтацїй тꙋтꙋрор статꙋрилор ꙟдоꙋъ камере: ꙟкамера сенатꙋлꙋй кꙋ 48 мъдꙋлърй шй ꙟкамера а 212 репрезентанцй ай попоарълор. Пꙋтерѣ ꙟплинитоаре есте ꙟмѫна ꙋнꙋй Президент алес пе 4 анй. Президентꙋл комендꙋеще Армїиле, аре дрит а ерта вїаца, искълеще трактатꙋриле де паче кꙋ ꙟвоирѣ сенатꙋлꙋй, шй тримите Амбасадорй. Десфѫршит челе май ꙟсемнате колонїй але ачестꙋй стат, фїинд дин ꙟчепꙋт Енглизещй, Лециле шй ашъзъмѫнтꙋриле лор аꙋ мꙋлтъ аналогїе кꙋ але Енглитерей, ꙗръ феричирѣ лор де астъзй се разъмъ пе трїꙋмфꙋл статорничелор шй ꙟцълептелор сѫргꙋинце де сꙋпт Павъза слобозенїей шй а бꙋней ѡ҃рѫндꙋеле. Венитꙋл лор ла 1824 ера де 25,160,969, шй келтꙋѫла 15,221,252, доларзй (ꙗръ доларꙋл есте май мꙋлт де кѫт ꙋн талер.) Шй даторїа статꙋлꙋй ла 1824 ера песте 90,171,952 доларзй. Оастѣ лор регꙋлатъ се сꙋе ла 9980 ѡ҃сташй. Милїцїа цѫрей де инфантерїе артилерїе шй кавалерїе се сꙋе ла 1,516,930 оаменй. Пꙋтерѣ пе маре 11 корѫбїй де линїе, 9 фрегате 50 васе май мичй.

ОБСЕРВАТОРꙊЛ Австрїан дин 14 Юлїе ꙟщїинцазъ ꙋрмътоареле ꙟтѫмплате ꙟстатꙋриле ꙋните: Креекїй шй Ирокежїй, марй семинцїй але векилор сълбатечй лъкꙋиторй дин Америка де мезъноапте, акꙋм чева ꙟпарте май политичицй, се испитеск астъзй а шй алкътꙋй ꙋн стат не атѫрнат ꙟмижлокꙋл домнитоарелор цивилизате статꙋрй де Еѵропей Георгїа шй Алабама, шй воеск нꙋмицїй а шй алкътꙋй ꙋн Гꙋверн нꙋ ка ѡ парте а статꙋрилор ꙋните, прекꙋм сѫнт тоате челе лалте, даръ кꙋ тотꙋл деспърцицй шй пентрꙋ сине сꙋпт але лор осебите лецй шй хотаръ. Се ꙟцълеце къ ꙟплинирѣ ꙋнꙋй аше план, требꙋе съ ꙟтимпине мꙋлте грекꙋтъцй, ꙟвитѫнд асꙋпръшй май ꙟтѫй пре вечинеле статꙋрй Георгїа шй Алабама, де кариле атѫрнъ ачеле, шй пентрꙋ интересꙋл легътꙋрилор сале дин лъꙋнтрꙋ шй пентрꙋ скандела и тꙋрбꙋръриле че пот а се иска дин партѣ ꙋнор ка дѫнселе не кꙋлтивите нацїй, кариле ꙟконцꙋрате де попоаръ цивилизите сар ѡ҃кѫрмꙋи нꙋмай де але сале ꙟсꙋшй варваре ѡ҃рѫндꙋеле шй деприндерй. Ачесте кꙋноскѫнд Георгїа шй Алабама, дꙋпъ ꙋрмателе черте ꙟтре пърциле контрарїе пентрꙋ арътата причинъ, дꙋпъ върсъриле де сѫнце, Георгїа шаꙋ ꙟтинс лециле сале асꙋпра нꙋмителор сълбатече семинцїй, пентрꙋ каре Ирокежїй, прин депꙋтацй саꙋ адресꙋит кътръ Президентꙋл статꙋрилор ꙋните ꙟ феврꙋарїе ал анꙋлꙋй кꙋргъторю. Конгресꙋл статꙋрилор ꙋните ꙟсъ наꙋ воит а се аместека ла ачеста, сꙋпт кꙋвѫнт къ дꙋпъ легътꙋра трактатꙋрилор че аꙋ ꙟтре сине статꙋриле ꙋните, нꙋ ар фи ертат а ꙟпедека дритꙋриле Георгїей, дечй аꙋ пꙋс ꙟнаинтѣ Ирокежилор: ка ѡ҃рй съ се сꙋпꙋе лецилор Георгїей ꙟтрѫнд ꙗръшй ꙟн ѡ҃рѫндꙋелеле динаинте, ѡ҃рй сꙋшй алегъ алт пъмѫнт де лъкꙋинцъ, шй аколо нꙋмай вор пꙋте а се гꙋверна дꙋпъ але лор осебите лецй. Креекїй, карїй тот кꙋ ачесташ скопос фъкꙋсъ пъръ, асꙋпра Алабамей; аꙋ лꙋат дела Президентꙋл Џаксон ꙋн асъминѣ ръспꙋнс, шй ꙟсфѫршит сфътꙋире, ка сѫш мꙋте лъкꙋинца ла Мисисипи, (чел май маре Рѫꙋ ꙟн Америка де мезъноапте) ꙋндй Гꙋвернꙋл есте аплекат але хотъръ локꙋрй пентрꙋ чѣ де апърꙋрѣ а лор лъкꙋинцъ, воинд ѫнсъ а ръмѫнѣ тот пе локꙋриле челе векй, апой сѫнт ꙟдаторицй а се сꙋпꙋне лецилор Алабамей. Дечй дꙋпъ челе май проаспете ꙟщїинцърй ар фи хотърѫт ꙟсфѫршит Ирокежїй а се стръмꙋта кꙋ тоцїй де айче пе ла сфѫршитꙋл верей.

ѠБСЕРВАЦЇЙ МЕТЕѠРОЛОГИЧЕ.

Зїоа	Ѡбсервацїей	Калдомесор	Греомесор	Старѣ аерꙋлꙋи
3	Аꙋгꙋст ла Амезъзй	+ 23.	28. 9.	сенин кꙋ вѫнт.

Ла 5 Аꙋгꙋст Соареле ръсаре ла 10 ч. Амезъзй вине ла 5 ч.